

Отже, навчальна дисципліна «PR-технології в культурно-освітній дозвіллевій сфері» є важливим елективним курсом у фаховій підготовці бакалаврів-організаторів культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації. Вона забезпечує надання теоретичних знань і практичних умінь студентам із використання PR-технології у дозвіллевій сфері для збільшення їх конкурентоспроможності, як фахівців, на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакун Я.Е., Белофастова Т.Ю. PR-технології в культурно-дозвіллевій сфері. *Соціологія*. 2014. №1. С. 4-7.
2. Доценко К.О., Осадчук А.Р. Перспективи використання PUBLIC RELATIONS у діяльності центру культури ЗНУ. *Молодий вчений*. 2016. №4(31). С. 498-501.
3. Емельянов С. Теория и практика связей с общественностью. Санкт-Петербург, 2015. 240 с.
4. Калмыков А.А. Методическая экспертиза PR-технологий. *Консультант директора*. 2007. №14 (290). С. 11-21.
5. Китчен Ф. Паблик рилейшнз: принципы и практика. Москва, 2012. 454 с.
6. Почепцов Г.Г. Паблик Рилейшнз, или как успешно управлять общественным мнением. Москва, 2008. 205 с.
7. Тихомирова Є.Б. Зв'язки з громадськістю. Київ, 2001. 560 с.

Саюк Валентина Іванівна. Зміст навчального курсу «PR-технології в культурно-освітній дозвіллевій сфері» у підготовці бакалаврів галузі освіти

У статті розкрито зміст елективного навчального курсу «PR-технології в культурно-освітній дозвіллевій сфері» у підготовці бакалаврів галузі освіти. Особливий акцент поставлено на значенні курсу для фахової підготовки бакалаврів-організаторів культурно-дозвіллевої діяльності і рекреації. Детально розглянуто зміст модулів курсу та яких результатів навчання і компетентностей повинні набути студенти під час його вивчення. Підкреслено, що теоретичні знання і практичні уміння студентів із використання PR-технологій у дозвіллевій сфері значно збільшать їх конкурентоспроможність, як фахівців, на ринку праці.

Ключові слова: навчальний курс, зміст, PR-технології, культурно-освітня дозвіллева сфера, підготовка бакалаврів.

Saiuk Valentyna. «PR-technologies in the cultural and educational leisure sphere» in the training of bachelors in education

The article reveals the content of the elective training course «PR-technologies in the cultural and educational leisure sphere» in the training of bachelors in education. Special emphasis is placed on the importance of the course for professional training of bachelors-organizers of cultural and leisure activities and recreation. The content of the course modules is considered in detail and what learning outcomes and competencies students should acquire during its study. It is emphasized that the theoretical knowledge and practical skills of students in the use of PR-technologies in the leisure sector will significantly increase their competitiveness as professionals in the labor market.

Key words: training course, content, PR-technologies, cultural and educational leisure sphere, preparation of bachelors.

УДК 378

СМІКАЛ В.О.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Розвиток системи вищої освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження сучасних технологій та нових методів навчання. Інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами, їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті. Сутнісною ознакою інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагога, розширювати інноваційне поле освітнього середовища [3].

Як зазначає І. Дичківська, інновація — це нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях. Іноді інновацією вважають використання відомого із незначною модифікацією. Інновації є предметом особливої діяльності людини, яка не задоволена традиційними умовами, методами, способами і прагне не лише новизни змісту реалізації своїх зусиль, а передусім якісно нових результатів [2]. У педагогіці поняття «інновація» вживають у таких значеннях: форма організації інноваційної діяльності; сукупність нових професійних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання і навчання з позицій особистісно орієнтованої освіти; зміни в освітній практиці; комплексний процес створення, розповсюдження та використання нового практичного засобу в галузі техніки, технології, педагогіки, наукових досліджень; результат інноваційного процесу [2].

Інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану. Слово «інновація» має багатомірне значення, оскільки складається з двох форм: власне ідеї та процесу її практичної реалізації [5].

Сучасні освітні технології нині активно досліджуються педагогами-теоретиками. Сутність сучасних освітніх технологій обґрунтовується у роботах А. Беляєвої, В. Беспалька, Ю. Васькова, Г. Васяновича, І. Дичківської, І. Нікішиної, О. Пехоти, Г. Селевка, С. Смирнова та ін. Проблеми впровадження освітніх інновацій вивчають І. Бех, Н. Бібік, С. Гончаренко, І. Єрмаков, В. Ільченко, Н. Пастернак, В. Паламарчук, Л. Подимова, В. Сластьонін, Ю. Швалб, М. Ярмаченко; їх класифікації представлені у роботах К. Ангеловські, І. Дичківської, К. Роджерса, І. Підласого, Г. Селевка та ін.

На сьогодні не існує єдиного чіткого визначення поняття «освітня технологія». У практиці це поняття використовується на трьох рівнях. Перший - загальнопедагогічний: загальнодидактична, загальновиховна технологія характеризує цілісний освітнянський процес у регіоні, в навчальному закладі на певному ступені навчання. Другий – предметно-методичний: освітня технологія використовується в значенні «окрема методика». Це сукупність методів і засобів для реалізації певного змісту навчання і виховання в рамках одного предмету, класу. Третій – локальний (модульний рівень), коли домінує технологія окремих частин навчально-виховного процесу (окремих видів діяльності – формування понять, виховання особистісних та професійних якостей, засвоєння нових знань, контроль і корекція, самостійна робота тощо) [4].

Нам імпонує визначення освітньої технології, як моделі спільної роботи викладача та студентів з планування, організації та проведення реального процесу навчання за умови забезпечення комфортності для всіх суб'єктів освітньої діяльності. Вибір освітньої технології – це завжди вибір стратегії, пріоритетів, системи взаємодії, тактик навчання та стилю роботи викладача з студентами [7].

Інноваційні освітні технології навчання та викладання у вищій школі забезпечують відповідь на одне з найголовніших питань освітнього процесу: як, яким чином представити, передати нові знання та створити умови для засвоєння, набуття передбачених програмою, навчальним планом вмінь і навичок студентами [7].

Проблеми індивідуалізації, оптимізації та інтенсифікації навчання може розв'язати використання у системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи змішаного навчання.

Проблемі визначення сутності поняття «змішане навчання», використанню змішаного навчання в системі освіти присвятили свої роботи К.Л. Бугайчук, О. М. Спіріна, Ю. В. Триуса, Є. В. Желнової, М.С. Нікітіної, В.М. Кухаренка, А. М. Стрюка, Н. В. Рашевської, Л. Ю. Шапрана, І. П. Воротникової, М.Ю. Кадемія, О.О. Рафальської, В. І. Бацуровської, І. В. Максак, С. Моебз, С. Вейбелзала, Б. Коллінс та ін.

Аналіз спеціальної літератури показує, що існує кілька термінологічних варіантів для визначення поняття «змішане навчання». Його називають також гібридним (hybrid), комбінованим (mixed-mode) або інтегрованим (web-enhanced). Незважаючи на різні терміни, змішане навчання зводиться до того, що воно є раціональним поєднанням традиційної та електронної форм навчання, що дозволяє використовувати їх найсильніші сторони і мінімізувати слабкі.

За визначенням В. Кухаренка, змішане навчання – це цілеспрямований процес здобування знань, набуття вмінь та навичок в умовах інтеграції аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності суб'єктів освітнього процесу на основі впровадження і взаємного доповнення технологій традиційного, електронного, дистанційного та мобільного навчання за наявності самоконтролю студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання [8].

К. Бугайчук категорію «змішане навчання» розглядає у вузькому і широкому сенсі [1]. У вузькому сенсі під змішаним навчанням слід розуміти цілеспрямований процес здобування знань, умінь та компетентностей, що здійснюється в рамках формальної освіти, частина якого реалізується у віддаленому режимі за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій і технічних засобів навчання, які використовуються для зберігання і доставки навчального матеріалу, реалізації контрольних заходів, організації взаємодії між суб'єктами освітнього процесу (консультації,

обговорення) та під час якого має місце самоконтроль студента за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання.

У широкому сенсі – це різні варіанти поєднання форм і методів організації формального, неформального, інформального навчання, а також самонавчання, що здійснюються для досягнення особою заздалегідь визначених навчальних цілей зі збереженням механізму контролю за часом, місцем, маршрутами та темпом навчання. Офлайн та онлайн формати можуть бути присутніми як у формальному навчанні, так і в неформальному й інформальному [1].

Використання змішаного навчання у вищій освіті розв'язує наступні проблеми [6]: індивідуалізації навчання (вибір найбільш раціональних форм та методів навчання, враховуючи природні здібності та особливості студентів; розширення можливостей для самовираження, саморозвитку студентів; орієнтація освітнього процесу на розвиток неповторності та самобутності кожного майбутнього фахівця); інтенсифікації навчання (збільшення обсягів часу на самостійну роботу студентів, широке використання ІКТ у освітньому процесі); оптимізації навчання (створення найсприятливіших умов для отримання очікуваних результатів без зайвих витрат часу і фізичних зусиль).

Варіантами реалізації змішаного навчання у закладі вищої освіти можуть бути наступні моделі [9]. Основою для виділення представлених моделей змішаного навчання є варіант співвідношення традиційної форми навчання з електронною та ступінь самостійності студентів при засвоєнні навчального матеріалу і вибору розділів курсів для самостійного вивчення.

1. Ротаційна модель (Rotation Model) – почергове використання навчання, в якому напрями взаємодіють викладач та студент (або група студентів), та навчання, в якому взаємодія між суб'єктами навчання відбувається за допомогою ІКТ. Вона поділяється на Модель ротації між станціями (Station Rotation Model) або модель ротації у межах класу (In-Class Rotation Model), Модель ротації між лабораторіями (Lab Rotation Model), Модель «перевернутого» класу (Flipped Classroom Model), Модель індивідуальної ротації (Individual Rotation Model).

2. Гнучка модель (Flex Model) – модель, у якій основою навчального процесу є дистанційне навчання.

3. Особистісно-орієнтована модель (Self-Blend Model or A La Carte Model) дає можливість студентам традиційні заняття доповнювати проходженням додаткових електронних курсів з тем у режимі онлайн.

4. Модель збагаченого віртуального середовища (Enriched Virtual Model). Ця модель передбачає, що студенти засвоюють більшу частину навчальної програми за допомогою електронних курсів при цьому консультації з викладачем можуть відбуватися як очно, так і в онлайн режимі.

Розглянемо, яким чином описані моделі можна інтегрувати в освітній процес закладу вищої освіти. Лекція окрім передачі теоретичних відомостей, розвиває інтерес до навчальної діяльності в цілому і до конкретної навчальної дисципліни зокрема, формує орієнтири для самостійної роботи над курсом. Тому, впроваджуючи змішане навчання, не можна повністю перевести всі лекції в електронний формат. В якості моделі змішаного навчання для організації лекцій можна запропонувати ротаційну модель «Flipped-Classroom». Для кожного модуля необхідно передбачити дві-три аудиторні лекції, які чергуються з електронними.

Більшу гнучкість в комбінуванні традиційних методів з електронним навчанням в організації практичних занять дає модель змішаного навчання «Station Rotation», але при умові доступу кожного студента до персонального комп'ютера, планшета, мобільних пристроїв. Тоді викладач зможе динамічно переключати студентів з фронтальної роботи на індивідуальну роботу з матеріалами онлайн-курсу, Інтернет-сервісами та іншими електронними ресурсами. В такому випадку, у викладача звільниться час і на індивідуальне консультування.

Досить перспективною є модель «Self-blend». Відповідно до неї студенти беруть один або кілька онлайн курсів додатково до звичайних. Вони можуть навчатися в цих курсах як у закладах освіти, так і поза ними.

Для магістратури, в якій переважна більшість студентів суміщають навчання з роботою, ефективні такі моделі змішаного навчання, в яких основний акцент робиться на самостійному електронному навчанні з організованою дистанційною взаємодією викладача зі студентами, доповненими аудиторними заняттями і консультаціями, зокрема, «Online Driver». Але ефективність цієї моделі залежить від якості освітнього контенту електронного онлайн курсу і від володіння викладачами технологіями дистанційного навчання.

Змішаному навчанню притаманні наступні властивості: інтерактивність та адаптивність навчального матеріалу, гнучкість, інформативність навчального матеріалу, чітка структурованість та новизна навчального матеріалу, технологічність, самостійна та індивідуальна робота студентів. наявність матеріалів візуальної підтримки навчального процесу, мобільність, модульність [6].

Побудова освітнього процесу на основі змішаного навчання є оптимальною для ефективної передачі знань, сприятиме підвищенню якості підготовки студентів, розвитку самостійної творчої діяльності, стимулює одержання додаткових знань та їх закріплення, що дає можливість готувати компетентних фахівців.

Отже, удосконалення якості підготовки сучасного викладача знаходиться у прямій залежності від модернізації освіти, впровадження у практику вищої школи інноваційних освітніх технологій які повинні гарантувати досягнення певного рівня навчання, бути ефективними за результатами та оптимальними в часі, витратах сил і засобів.

Перспективними інноваційними освітніми технологіями в системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи вважаємо технологію змішаного навчання.

Побудова освітнього процесу на основі змішаного навчання сприятиме підвищенню ефективності навчання, оскільки відбувається не тільки аудиторна навчальна діяльність студента, а й постійна та регулярна самостійна робота з використанням сучасних програмних та технічних засобів в області ІКТ. Таке навчання активізує аналітичні здібності студентів, розвиває критичне мислення, дає можливість будувати індивідуальну навчальну траєкторію, виходячи з власних потреб. Це сприяє формуванню компетентного спеціаліста, конкурентоспроможного у сучасних умовах.

Розроблення і впровадження в освітній процес інноваційних технологій, їхньої інтеграції з уже наявними технологіями сприяє підвищенню якості освітнього процесу, формуванню компетентного фахівця, здатного до роботи в інформаційному суспільстві та навчання впродовж усього життя.

Перспективи подальшої розробки цієї проблеми полягають у розкритті специфіки змісту інших інноваційних технологій (ігрових, інтерактивних, тренінгових, проєктних, портфоліо-технології тощо) в системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бугайчук К.Л. Змішане навчання: теоретичний аналіз та стратегія впровадження в освітній процес вищих навчальних закладів / К.Л.Бугайчук. – Інформаційні технології і засоби навчання: електронне наукове фахове видання [Електроннийресурс] / Ін-т інформ. технологій і засобів навчання АПН України, Ун-т менеджменту освіти АПН України; гол. ред.: В.Ю.Биков. – 2016. – Том 54. – №4. – Режим доступу: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1434/1070>.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник / І. М. Дичківська. — К.: Академвидав, 2004. — 350 с.
3. Дубасенюк О.А. Інноваційні освітні технології та методики в системі професійно-педагогічної підготовки // Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. – С. 14-47.
4. Дубровский В. Я. Проблемы системного инженерного психологического проектирования / В. Я. Дубровский, Л. П. Щедровицкий. – М., 1995. – С.27.
5. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; гол. ред. В. Г. Кремень. –К. : Юрінком Інтер, 2008. – С.338-340.
6. Коротун О. В. Методологічні засади змішаного навчання в умовах вищої освіти / О. В. Коротун // Інформаційні технології в освіті. - 2016. - Вип. 3. - С. 117-129. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2016_3_11:
7. Кошечко Н. Інноваційні освітні технології навчання та викладання у вищій школі / Н. Кошечко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогіка. - 2015. - Вип. 1. - С. 35-38. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknutshp_2015_1_10
8. Кухаренко В.М. Системний підхід до змішаного навчання / В.М.Кухаренко // Інформаційні технології в освіті. – 2015. – № 24. – С. 53-67.
9. Blended Learning // The Clayton Christensen Institute. – Retrieved from: <http://goo.gl/AL3IPN>.

Смікал Вікторія Олексіївна. Інноваційні освітні технології змішаного навчання в професійній підготовці викладача вищої школи

У дописі розглянуто проблеми застосування інноваційних освітніх технологій в системі професійно-педагогічної підготовки викладача вищої школи. Розглянуто поняття змішаного навчання та окремі аспекти його реалізації у вищій школі, зокрема при навчанні магістрантів. Змішане навчання визначено як освітня технологія, що поєднує навчання з участю викладача (обличчям до обличчя) з онлайн-навчанням, що припускає елементи самостійного контролю студентом шляху, часу, місця і темпу навчання, а також інтеграцію досвіду навчання з викладачем і онлайн.

Ключові слова: інноваційні освітні технології, індивідуалізація навчання, технологія змішаного навчання.

Smikal Victoria. Innovative educational technologies of blended learning in the professional training of a high school teacher

The report considers the problems of innovative educational technologies application in the system of professional and pedagogical training of a university professor. The paper highlights the concept of blended learning and specific aspects of its implementation in higher education, in the study of master's students in particular. Blended learning is defined as an educational technology that combines teacher-to-face learning with online learning, involving elements of student self-control of the path, time, place and pace of learning, and the integration of learning experience with the teacher and online.

Key words: innovative educational technologies, individualization of learning, blended learning technology.

УДК 378.14: 37.048.44(71)

СТЕПАНЕЦЬ М.Ю.,

аспірант,

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка,

м. Суми, Україна

**СУПЕРВІЗІЯ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ МАГІСТРІВ В
УНІВЕРСИТЕТАХ КАНАДИ**

Постановка проблеми. В контексті демократизації освіти сучасне суспільство плекає цінності гуманізації та рівності. Саме тому домінуючою формою взаємодії між студентом та викладачем у сучасних університетах все частіше використовують інструмент наставництва (супервізії).

Висока якість освіти у галузі педагогіки, кваліфікаційний рівень підготовки працівників, володіння вміннями й навичками супервізії як технології соціальної роботи розглядаються як чинники, що впливають на організацію та надання освітніх послуг магістрам Канади. Тому є потреба у вивченні досвіду Канади як одного з лідерів у формуванні й розвитку супервізії у сфері науково-педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Супервізію та підготовку соціальних працівників до супервізійної діяльності актуалізують у наукових доробках українські та зарубіжні дослідники: М. Болдуїн (Baldwin), С. Кемп (Kemp), Г. Попович, Л. Уолш (Walsh), П. Вудворд (Woodward). Особливу увагу привертають статті Eby, L. T., Rhodes, J. E., & Allen, T. D. «Definition and evolution of mentoring», в якій описано походження та еволюція поняття; Burgess, R. G., Pole, C. J., & Hockey, J. «Strategies for managing and supervising the social sciences PhD», яка описує стратегічне планування для більш досконалої супервізії під час вивчення соціальних наук.

Мета статті – охарактеризувати особливості супервізії як умови успішної організації навчання магістрів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливість міжособистісних відносин в магістратурі була сформована науковцями Б. Беллард та Дж. Кленсі. Вони стверджували, що успішна супервізія завжди передбачає поєднання академічного досвіду і уміле управління особистими і професійними відносинами. Передбачається, що супервізори повинні бути кваліфікованими в своїх дисциплінах та взяти на себе ініціативу у встановленні відносин, що дадуть студентам доступ до знань і навичок [1, с. 62].

Аналогічним чином, П. Селмон звернула увагу на важливість людського аспекту, сказавши, що якість, яка необхідна для супервізії, – це підтримка особистості [13, с. 20].

Крім того, Р. Берджесс, К. Поул і Дж. Хоккей прийшли до висновку, що більшість супервізорів проявляють «гнучкість» у спробі задовольнити потреби окремих студентів [3, с. 26].

Термін «супервізія» походить із латинської мови та складається з частин: «super», тобто над, понад, супер та «videre», що означає бачити, спостерігати. Можна сказати, що це той, хто спостерігає (дивиться) за роботою інших та несе відповідальність за якість цієї роботи.

Хоча термін супервізор досі трактується неоднозначно. Ми визначаємо його так. Супервізор – член персоналу, якому делеговано повноваження направляти, координувати, підтримувати, та оцінювати професійну діяльність супервізованих. Дослідники зазначають, що супервізор докладає індивідуальних, персоніфікованих зусиль, щоб допомогти студенту у досягненні своїх цілей [10, с. 11].